

Izglītības un zinātnes ministrijas darba plāna 2026. gadam

KOPSAVILKUMS

2026.gadā IZM kā nozaru politikas prioritātes izvirza kvalitatīvas, iekļaujošas, dinamiskas un nākotnei gatavas, Mākslīgā intelekta un tehnoloģiju attīstībai atbilstošas izglītības nodrošināšanu ikvienam Latvijas iedzīvotājam, izcilībā balstītas zinātnes pieejamību sabiedrībai, valsts valodas apguves kvalitāti, pieejamību un lietojumu valsts drošumspējai un sabiedrības saliedētībai, izglītības un zinātnes ieguldījumu drošībā un sabiedrības noturībā, jaunatnes aktīvas līdzdalības veicināšanu, kā arī vispusīga un katrai vecuma grupai atbilstoša sporta piedāvājuma attīstīšanu aktīvai, veselīgai un ilgdzīvojošai Latvijas sabiedrībai. Kā horizontālās prioritātes izvirzītas labas pārvaldības stiprināšana, pilnveidojot procesu un risku vadību, tostarp nodrošinot efektīvu IKT pārvaldību un stiprinot datu pratību, kā arī sadarbības kultūru un komunikāciju, datus balstīta, valsts ilgtermiņa attīstībai atbilstoša stratēģiskā plānošana, kā arī iekļaušanās Baltijas, Eiropas un globāla mēroga norisēs, paaugstinot Latvijas nozaru un institūciju starptautisko konkurētspēju.

Izglītības un zinātnes ministrijas darba plāns 2026.gadam veidots 2 līmeņos:

1) Stratēģiskais līmenis jeb sabiedriskā labuma dimensija

To veido **7 prioritātes** un tām atbilstoši **12 rīcības virzieni**, kas ietver uz konkrētām nozares vajadzībām vērstu, stratēģiski pamatotu rīcībpolitikas pasākumu kopumu. Katram rīcības virzienam vienas prioritātes ietvaros ir nodefinēti mērķi un sasniedzamie rezultāti, kas ir orientēti uz sabiedrības labumu un atspoguļo IZM īstenotās rīcībpolitikas pienesumu nozīmīgu nozares un valsts ilgtspējīgas attīstības jautājumu risināšanā. **Plāna caurviju rīcības virziens “Mākslīgā intelekta un digitalizācijas iespēju izmantošana” integrēts 5 prioritātēs, veicinot inovatīvu, mūsdienu tehnoloģijās balstītu risinājumu ieviešanu izglītības, zinātnes, sporta un jaunatnes, kā arī valsts valodas jomā.**

2) Operacionālais līmenis jeb realizācijas dimensija

To veido kopā **73 pasākumi**. Pasākumu sadalījums pa jomām: 22 pasākumi izglītībā (vispārējā vidējā, profesionālajā un augstākajā), 7 – zinātnes un kosmosa jomā, 4 – valsts valodas jomā, 5 – jaunatnes jomā, 5 – sporta jomā un 30 – pārvaldībā. Katrs pasākums ietver konkrētus uzdevumus ar noteiktā termiņā sasniedzamiem rezultatīvajiem rādītājiem (KPI), uzdevuma deleģējumu un atbildīgajām struktūrvienībām IZM resora ietvaros. Plāna atjaunināšana notiek reizi ceturksnī.

2026.gada prioritātes, rīcības virzieni un būtiskākie pasākumi:

1.prioritāte “Kvalitatīva, iekļaujoša un ikvienam bērnam pieejama izglītība”. Tā ir vērsta uz mērķi nodrošināt ikvienam bērnam Latvijā pieejamu, kvalitatīvu un tehnoloģiju attīstībai atbilstošu izglītību, kas vispusīgi sagatavo pilnvērtīgai dzīvei un aktīvai līdzdalībai sabiedrībā.

1.a. Kvalitatīva izglītība: Vispārējās izglītības finansēšanas modeļa "Programma skolā" ieviešana; Izglītības kvalitātes monitoringa īstenošana; Izglītības iestāžu un procesa atbilstības un kvalitātes nodrošināšana, Risinājumi mācību procesa kvalitātei un nepārtrauktībai; Risinājumi pedagogu piesaistei un noturēšanai.

1.b. Iekļaujoša izglītība: Izglītības iespēju paplašināšana un iekļaujoša izglītība; "Vienota skola" īstenošana.

1.c. Mākslīgā intelekta un digitalizācijas iespēju izmantošana: Mācību satura digitālā pieejamība, mācību procesa un vērtēšanas automatizācija.

2. prioritāte “Dinamiska un nākotnei gatava izglītības sistēma” mērķis ir pielāgoties tehnoloģiskajām un demogrāfiskajām pārmaiņām, nodrošinot elastīgus mācīšanās ceļus visa mūža garumā.

2.a. Mainīgajām darba tirgus vajadzībām atbilstoša izglītība: Nozarē balstītas izglītības ieguves stiprināšana profesionālajā izglītībā; Profesionālās izglītības finansēšanas modeļa pārskatīšana, pilnveide un izglītības piedāvājuma restrukturizācija; Profesionālās izglītības ieguves ceļu dažādošana; Izstrādāts sociālajā dialogā balstīts Prasmju fondu modelis.

2.b. Augstākās izglītības kvalitāte un konkurētspēja: Augstskolu pārvaldības un institucionālā finansēšanas modeļa ieviešana, augstskolu tīkla konsolidācijas noslēgšana; Augstskolu un koledžu cikliskās akreditācijas ieviešana.

2.c. Mākslīgā intelekta un digitalizācijas iespēju izmantošana: Nacionālās Mākslīgā intelekta platformas izglītībā izstrāde, Individuālo mācību kontu aprobācijas pabeigšana pieaugušo izglītībā.

3. prioritāte “Zinātnes izcilība un starptautiskā konkurētspēja” fokusējas uz zinātnes izcilību, lai labāk sagatavotos nākotnes izaicinājumiem un stiprinātu zinātnes pieejamību sabiedrībai.

3.a. Izcila un sabiedrībai atvērta zinātne: FLPP 2026. gada konkursa sagatavošana; Zinātnes rezultātu komercializācijas regulējuma izstrāde un apstiprināšana; Latvijas Zinātnes akadēmijas "restarts"; Jauno zinātnieku skolas (Young Academy) izveide; Pabeigts zinātnisko institūciju konsolidācijas process.

3.b. Mākslīgā intelekta un digitalizācijas iespēju izmantošana. Zinātnes digitalizācijas risinājumu ieviešana.

3.c. Starptautiskā konkurētspēja: AI un zinātnes sistēmas sakārtošana saskaņā ar starptautiskā novērtējuma rezultātiem; MK konceptuālā ziņojuma sagatavošana un apstiprināšana par Latvijas dalību Eiropas Kosmosa aģentūrā.

4. prioritāte “Valsts valodas apguves kvalitāte, pieejamība un lietojums” ietver pasākumus valsts valodas apguves kvalitātei, pieejamībai un lietojumam valsts drošumspējai un sabiedrības saliedētībai.

4.a. Valsts valodas apguves pieejamība: Latviešu valodas kā valsts valodas apguves un prasmes pārbaudes procesa pieaugušajiem pilnveide; Valsts funkciju deleģējums latviešu valodas izpētei un risinājumi valsts valodas apguves attīstībai akadēmiskajā vidē; Latviešu valodas kā etniskā mantojuma valodas apguves atbalsts.

4.b. Mākslīgā intelekta un digitalizācijas iespēju izmantošana: Moduļa valsts valodas apguves pakalpojuma saņemšanai un pārvaldībai izveide.

5. prioritāte “Spēcīga jaunatnes un sporta attīstības sistēma” paredz izveidot strukturētu, normatīvi nostiprinātu un uz datiem balstītu jauniešu līdzdalības sistēmu un izveidot modernu, caurskatāmu un starptautiskajiem standartiem atbilstošu sporta pārvaldības, finansēšanas un attīstības sistēmu. Rīcības virzieni:

5.a. Jauniešu iesaistes un līdzdalības veicināšana: Nacionālā Jaunatnes dialoga veidošana; Signālvēlēšanu ieviešana; Darba ar jaunatni veicēju profesionalitātes pilnveide; Jaunatnes politikas un darba ar jaunatni monitoringa datu aktualizēšana un jaunatnes jomas pētniecības attīstība.

5.b. Iekļaujošs un godīgs sports: Jauna sporta likuma izstrāde un apstiprināšana, grozījumi saistītajos MK noteikumos un jaunu izstrāde; Valsts sporta infrastruktūras attīstības plāna izstrāde, uzraudzības sistēmas aktualizēšana un nozīmīgāko projektu realizācija; Jauna sporta nozares finansēšanas un administratīvās pārvaldības modeļa, sporta reģistra un saistīto normatīvo aktu izstrāde un ieviešana; Pilnvērtīgas bērnu un jauniešu, kā arī augstas klases sportistu sagatavošanas sistēmas izstrāde un ieviešana.

5.c. Mākslīgā intelekta un digitalizācijas iespēju izmantošana: Sporta reģistra digitālās platformas izveide (kā uzdevums pie pārvaldības pasākuma).

6. prioritātē “Izglītības un zinātnes ieguldījums nacionālās drošības stiprināšanā” izglītība un zinātne kalpo kā būtiski elementi valsts drošības un sabiedrības noturības stiprināšanā. Rīcības virzieni:

6.a. Ieguldījums drošībā un sabiedrības noturībā: Nodrošināta zināšanu pārnese par rīcību krīzes situācijās un izstrādāta rīcība.

6.b. Augstākās izglītības kvalitāte un konkurētspēja: Atbildīga augstskolu rīcība ārvalstu studentu piesaistē.

6.c. Droša skola - labbūtības veicināšana un vardarbības prevencija: vairākos plāna pasākumos integrēti, uz labbūtību mērķēti uzdevumi – iekļaujošas izglītības domnīca, iekļaujošas izglītības kartējums, labbūtības mērījums u.c.

7. prioritātē “Labas pārvaldības stiprināšana” IZM mērķis ir kļūt par caurskatāmu, uz rezultātu orientētu un sadarbībā sakņotu institūciju. Tas ietver efektīvu IKT pārvaldību un darbu ar datiem pierādījumos balstītai politikas veidošanai. Rīcības virzieni:

7.a. Procesi un pakalpojumi: Uzlabota VIIS funkcionalitāte, novēršot datu ievadišanas dublēšanu un pilnveidojot informācijas apmaiņu VIIS; Pāreja uz Vienoto Pakalpojumu centru IZM un padotības iestāžu institucionālā attīstība; Administratīvā sloga mazināšana izglītības iestādēm un zinātniskajām institūcijām dalībai ES fondu un ārvalstu finanšu instrumentu projektos (ES fondu vienkāršošana); Personālvadības pilnveide; Projektu pārvaldības iekšējo noteikumu izstrāde un apstiprināšana efektīvai resursu pārvaldībai.

7.b. Riski: Risku vadības funkcijas attīstība; Atvērto fondu investīciju ieviešanas nodrošināšana; ES fondu uzraudzība; EK deklarējamo izdevumu jeb n+3 mērķa un saturisko mērķu izpildes uzraudzība.

7.c. Kultūra un komunikācija: IZM atbalsts skolām komunikācijas plāna un satura izstrāde un īstenošana, komunikācija ar vecākiem; Stiprināta pašvaldību Izglītības pārvalžu darbinieku kapacitāte un veicināta sadarbība ar atbildīgajiem pārstāvjiem izglītības jomā pašvaldībās; Mazināts administratīvais slogs atbilstoši gatavošanai uz fizisku personu iesniegumiem; ES fondu komunikācija.

7.d. Stratēģiskā plānošana: Datus balstīta nacionālajām attīstības vajadzībām atbilstoša nozaru politikas plānošana; Datu koordinācijas sistēmas pilnveide un datu pratības mācības; ES fondu 2028-2034 nozares investīciju plānošana un izglītības nozares stratēģijas izstrāde.

7.d. Starptautiskā konkurētspēja: Ārvalstu investīciju kartējuma izstrāde; ES direktīvu un citu starptautisku instrumentu piemērošana; Latvijas interešu pārstāvēšana Erasmus+ 2027–2034 regulas izstrādē; Latvijas Prezidentūras Eiropas Skolu sistēmā 2025 / 2026 īstenošana; Latvijas līdzdalība un koordinācija starptautiskajās organizācijās ANO, UNESCO un OECD; Latvijas interešu pārstāvēšana ES un gatavošanās Latvijas prezidentūrai ES Padomē 2028 u.c.